

adás fedelén látható, semmibe pattanó labda.

PÁPAY GYÖRGY

(Fordította Barkóczi András,
Európa Könyvkiadó, Budapest, 2005,
316 oldal, 2600 Ft)

Re-produkciók

Érdekes kompilációhoz jutunk a *Re-produkciók* című kötettel. Már a bevezető is kellőképpen tudatosítja az olvasóban a szerzői-szerkesztői szándékot, hogy olyan összeállítás jöjjön napvilágra, amely napjaink szinte áttekinthetetlen teóriatermélelébe kínál némi bepillantást. Ennek alapján persze feltételezhető, hogy igen körülményes lenne minden egyes, a könyvben szereplő dolgozat felfűzése egy olyan tematikai szárra, amelynek segítségével a válogatás teljes tartalmát lekövethetjük, de ha mégis van ilyen, akkor az a *reprezentáció* problémája a művészetben. A megjelenítés, az ábrázolás képzőművészeti, irodalmi, sőt – Kollár József két tanulmányában – ismeretelméleti vonatkozása állandóan jelenlévő témája a kötet írásainak, így az én feladatom sem lehet más, mint az írárok reprezentációval kapcsolatos megfontolásainak rövid vázolása; azokban az esetekben is, amikor maga a fogalom nem kerül

előtérbe, hiszen talán kimondható, hogy a világ – és persze a művek – értelmezésének alapja azok *valamilyen módon* való megjelenése.

Ahol a reprezentáció a legszorosabban kerül tárgyalásra, az Kollár József két tanulmánya. Az „*Én állok minden fülke-fényben*” – *Naturalizált művészetfilozófia* című írásban a kortárs műalkotások – működésüket, metaforikus szerkezetüket tekintve – az emberi elme modelljeiként tűnnek fel, ugyanakkor ezen alkotások „a személyiség szerkezetének külső megnyilvánulásai” is egyben. A második szöveg az *én* hasonlóan „mozgékony” valósága mellett érvel, mégpedig a popkultúra egyik klaszikus alkotásának, Philip K. Dick *Álmodnak-e az androidok elektronikus bárányokról?* című regényének az egész tanulmányon végigfutó párhuzama révén.

A hermeneutika univerzalitásának kérdésköre Fischer Gábor dolgozatában kerül bemutatásra a műértelmezés vonatkozásában, inkább a kontinentális elméletalkotás talajáról véve lendületet. A szerző a képek megértésének szövegszerűségét állítva javasol meggyőző opciókat: eszerint a nyelv és a szövegek tekinthetők olyan forrásoknak, melyek felől egyáltalán értelme lehet a műalkotások teoretikus fagatásának.

Dunajcsik Mátyás *Tiszta fehér* című elemzése nem kevesebbet kínál, mint Michel Plasson életművének és

monokróm festményének Alessandro Baricco *Tengeróceán* című regényével való összevetését. Megkockáztatom, hogy a tanulmány – kiindulásában legalábbis – emlékeztet arra a vállalkozásra, amelyet legkonkrétabban talán Ervin Panofsky képviselt például *A neoplatonikus irányzat és Michelangelo* című esszéjében, ahol is az alkotó munkáinak jelentését a művek korabeli textusokkal való dialógusba léptetésével oldja ki a jelen számára. Megjegyzem, hogy Dunajcsik Mátyás dolgozata persze ettől különböző, ha úgy tetszik, némileg „korszerűbb” konzekvenciákat hordoz.

Bordács Andrea tanulmányában azon kortárs művek áttekintését találjuk, amelyek esetében az (ön)reprezentáció kérdése sajátos, akár technikai vonatkozásban is újszerű formában jelenik meg, valamint olyan munkák állnak a szerző érdeklődésének fókuszában, amelyek a közvetítettséggel kísérletezve reflektálnak a kortárs képalkotási technikákra – a médiumra egy olyan műfaj (az önarckép) kontextusában, ahol az *én* kérdése összetett ismeretelméleti háttérbe ágyazódik. A művészi tárgymegragadás ugyancsak figyelemreméltó bemutatását olvashatjuk Gerőcs Júlia képelemzésében is, ahogy Czene Márta aktualizált, a múlt bámulatos remekműveit mégis „szerezteljesen” megidéző oltárképét tárgya az olvasók elé meglehetősen aprólékosan.

Ahogy az rövid ismertetőmből talán kiderült, a kötet készítői által célzott, a különbségeket felölelő tematika akár teljesülhet is, amit a kortárs művészet „tágas világának” együtt-látása garantálhat.

BORÓK SZABOLCS

(Szerkesztette Markója Csilla, Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete, Budapest, 2006, 142 oldal, 1400 Ft)

Sziget a szárazföldön Előadások a Posticumban

A kötet előszava igazít el a nagyváradi Posticum mibenlétét illetően: „keresztény kulturális és ifjúsági szervezet”, „tagjai katolikus papok és fiatal pedagógusok”, „az egyesület fennállásának eddigi tíz éve alatt egy képzeletbeli európai értékrend esetlenségével szállt szembe”. Az utóbb említett program részeként az egyesület 2001-ben, 2002-ben és 2004-ben konferenciát szervezett, az ezeken elhangzott előadások szövege olvasható a könyvben (összesen tizenhét).

Az első konferencia a keresztény hit és a filozófia kapcsolatát, valamint a vallásfilozófia néhány központi kérdését (szent és profán viszonya, „messiási logika”, „istenképesség”, bűnbeesés) vizsgálta. A legátfogóbb kérdéseket Gáspár